

Työllisyyspalveluiden selvitys Etelä-Suomen aluehallintovirastolle: Henri Auteron lisäselvityspyyntö Vantaan kaupungin kuntouttavasta työtoiminnasta

VD/3853/03.02.00/2015
JN/HN/AT/KK/MT/LL

Henri Autero pyysi 24.11.2014 päivätyssä eduskunnan oikeusasiamiehelle ohjatussa lisäselvityspyynnössä tutkimaan Vantaan kaupungin toteuttaman kuntouttavan työtoiminnan lainmukaisuutta. Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Vantaan työllisyyspalveluita antamaan selvityksen ilmoituksessa kerrotuista epäkohdista kuntouttavan työtoiminnan järjestämisessä. Selvityksen antamiseen on saatu lisää aikaa 18.6.2015 asti.

Työllisyyspalveluiden selvityksessä perustellaan Vantaan kaupungin kuntouttavan työtoiminnan lainmukaisuutta sekä vastataan Saku Timosen *Härskiä säästämistä* -blogikirjoituksessa nostettuihin väitteisiin, joihin Autero selvityspyynnössään viittaa.

Kaupunginhallitus 8.6.2015 § 17

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolle seuraava selvitys kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä Vantaalla:

"Henri Autero on pyytänyt 24.11.2014 päivätyssä, eduskunnan oikeusasiamiehelle ohjatussa lisäselvityspyynnössä tutkimaan Vantaan kaupungin toteuttaman kuntouttavan työtoiminnan lainmukaisuutta. Aluehallintovirasto ohjasi selvityspyynnön Vantaan kaupungin työllisyyspalveluille.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta (2.3.2001/189) velvoittaa kunnat järjestämään kuntouttavaa työtoimintaa pitkään työttömänä olleille henkilöille työllistymisedellytysten luomiseksi sekä elämänhallinnan parantamiseksi. Sen lisäksi, että kuntouttavalla työtoiminnalla parannetaan pitkään työttömänä olleen henkilön edellytyksiä työllistyä avoimille työmarkkinoille, toiminnalla edistetään myös hänen mahdollisuuksiaan osallistua koulutukseen ja julkiseen työvoimapalveluun. Jos TE-toimiston arvion perusteella henkilölle ei ole näkyvissä työllistymistä tai julkisia työvoimapalveluita kolmen kuukauden sisällä, aktivointisuunnitelmaan tulee sisältyä kuntouttavaa työtoimintaa.

Valtion korvaus kunnalle kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä on 10,09 euroa päivää ja kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvaa henkilöä kohti (markka-aikana korvaus oli 60 markkaa, joten määrä on sama eikä sisällä indeksikorotuksia). Kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvalla maksetaan työmarkkinatuen lisäksi kulukorvausta 9 euroa työtoiminnassa käytettyä päivää kohti. Lisäksi kuntouttavaan työtoimintaan osallistuvat ovat oikeutettuja matkakorvauksiin. Kuntouttavasta työtoiminnasta ei makseta palkkaa, sillä toiminta ei ole työsuhteista ja velvollisuus työtoimintaan osallistumiseen tulee laista.

Vantaalla kuntouttavaan työtoimintaan osallistui vuoden 2014 aikana 952 asiakasta. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään Vantaalla integroiduissa työtoimintapaikoissa (kaupungin toimialat, järjestöt, säätiöt, seurakunnat), ostopalvelupaikoissa (säätiöt, yhdistykset, Vantaan aikuisopisto) sekä kaupungin työllisyyspalveluiden työvalmennustaloissa. Lisäksi järjestetään starttiryhmä ja maahanmuuttajien ohjauksellista ryhmätoimintaa ja kielikoulutusta. Monipuolisen tarjonnan ansiosta pystytään varmistamaan, että kuntouttavaan työtoimintaan osallistuva henkilö saa hänen tavoitteisiinsa sopivaa ja eteenpäin vievää palvelua. Aktiivitoimenpiteisiin osallistuminen parantaa työttömien työllistymismahdollisuuksia merkittävästi.

Vantaan työvalmennustaloissa, myös elokuun 2015 alussa toimintansa aloittavassa Reelin pesulassa, tarjotaan kuntouttavan työtoiminnan lisäksi myös työkokeilu-, palkkatuki- ja oppisopimuspaikkoja. Siten asiakkaille pystytään tarjoamaan heidän tilanteensa kannalta tavoitteellisia ja tarkoituksenmukaisia polkuja työelämään. Esimerkiksi oppisopimuspaikkojen kysyntä on yleisesti ottaen korkeampaa kuin tarjonta, jonka vuoksi pesulan avulla voidaan kysyntään vastaamalla edistää

työllistymistä. Oppisopimus perustuu työsopimukseen ja työlainsäädäntöön. Se tarjoaa mahdollisuuden saada tutkinto, jotta työpaikan saaminen ei tulevaisuudessa jää kiinni siitä, että tutkinto tai alan työkokemusta puuttuu.

Tulokset ovat hyviä ja Vantaalla kuntouttavan työtoiminnan päättäneet henkilöt ovat edenneet parhaimmillaan avoimille työmarkkinoille ilman palkkatukea. Työllisyyspalveluiden omissa työvalmennustaloissa järjestettävän kuntouttavan työtoiminnan laadusta kertoo lisäksi se, että asiakastytyväisyys on erinomaista (12/2014: 4,44/5,00) myös verrattuna ostopalvelupaikkoihin (12/2014: 3,84/5,00). Luku osoittaa, että asiakkaat kokevat toiminnan hyödylliseksi.

Lain mukaan kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään 3-24 kuukauden mittaisina jaksoina kerrallaan. Jakson aikana henkilön tulee osallistua kuntouttavaan työtoimintaan vähintään yhden ja enintään viiden päivän aikana kalenteriviikossa. Yhden päivän aikana kuntouttavan työtoiminnan tulee lain mukaan kestää vähintään neljä tuntia. Vantaalla sopimus työtoimintajaksosta solmitaan 3 kuukaudeksi kerrallaan. Pääsääntöisesti Vantaalla kuntouttavaan työtoimintaan osallistutaan 1-2 päivänä viikossa 4 tunnin ajan. Siten toiminta ei ole rinnastettavissa kokopäiväiseen työhön. Koska tarjottava kuntouttava työtoiminta sisältää lisäksi esimerkiksi sosiaaliohjausta, sosiaalista kuntoutusta ja tarvittaessa kielikoulutusta, kuntouttavaa työtoimintaa ei toteuteta Vantaalla palkkatyön tavoin ja asiakas ei tule olemaan pelkästään pesulaympäristössä.

Vantaan kaupungin kuntouttava työtoiminta noudattaa lakia edistämällä samalla aktiivisesti asiakkaidensa tehokasta työllistymistä parantamalla heidän valmiuksiaan työskennellä avoimilla työmarkkinoilla. Vantaan työvalmennustalo Reeliin suunnitellut puhtauspalvelut, laitoshuolto sekä kiinteistöhuolto ovat aloja, joilla on hyvät mahdollisuudet työllistyä myös tulevaisuudessa. Reelissä tarjottavan opinnollistamisen ja muun osaamisen kehittämisen myötä asiakkaat saavat kokemusta aidossa oppimisympäristössä työskentelystä ja voivat suorittaa itselleen osatutkinnoilla uuden ammatin.

Reelin toimintaan ei ole haettu ESR-tukea. Tuen hakemista pohditaan, kun selvitetään sosiaalisin perustein toimivan yrityksen perustamista. Sosiaalinen yritys olisi pitkäjänteinen ratkaisu pitkäjänteiseen työllistämiseen.

Timosen mukaan säästäminen on Reelin toiminnan tärkein peruste. Vantaalla työllisyyden edistäminen työttömyyttä vähentämällä sekä työpaikkoja lisäämällä on strategisesti merkittävä tavoite. Työllisyyspalveluiden tekemässä selvityksessä pesulatoiminnan käynnistämisestä käy ilmi, että työllisyyspalveluiden toimintona pesula voidaan perustaa vain, jos työllistymisen edistäminen, työllistäminen ja vantaalaisen osaamisen tason nosto ovat pesulatoiminnan ensisijaiset tavoitteet. Samaan aikaan kuitenkin mahdolliset säästöt ovat tärkeitä myös kuntalaisten näkökulmasta kaupungissa, jossa on voimassa talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma. Yhteiskunnallisen taloudellisen tilanteen huomiotta jättäminen olisi edesvastuutonta kuntalaisten kannalta.

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta edellyttää, että kuntouttavaa työtoimintaa ei saa hankkia yritykseltä. Vantaa noudattaa lakia täysin. Toiminta ei ole verrattavissa liiketoimintaan, koska kyseessä on sosiaalipalvelu ja jo suunnitteluvaiheessa lähtökohtana on ollut työllistymisedellytysten vahvistaminen ja työllisyyden lisääminen.

Toisin kuin Autero viittaa viestissään, vantaalaiset yritykset eivät voi tilata kuntouttavassa työtoiminnassa olevaa työtöntä käyttöön. Saku Timosen esittämä väite Vantaan kaupungin "jättipesulan" myötä seuraavista irtisanomisista ei sekään pidä paikkaansa. Pesulan toiminta on pienimuotoista ja kattaa aluksi vain varhaiskasvatuksen liinavaatehuollon. Toimintaa ei tulla laajentamaan koskemaan koko kaupungin toiminnan pyykkihuoltoa, toisin kuin Timonen kirjoittaa. Reelin pesulaa on suunniteltu yhteistyössä mm. kaupungin muiden toimialojen ja Vantaan omistaman tytäryhtiön Vantin kanssa. Ateria-, puhtaus- ja kiinteistöpalveluita tuottava Vantti on aina ollut Vantaan työllisyyspalveluiden yhteistyökumppani nimenomaan työllistämisen näkökulmasta ja näin on myös perustettavan pesulan osalta. Vantilla on paljon osaamista tuottamistaan palveluista ja

pesulatoiminnan käynnistyminen työllisyyspalveluiden toimintana ei tule vaikuttamaan Vantin henkilöstömäärään. Vantilla on hyödynnettäväksi laaja-alaista osaamista.

Työllisyyspalveluiden keskeinen toimintaperiaate on työllistäminen ja työllisyyden edistäminen. Irtisanomiset eivät siten olisi työllisyyspalveluiden eikä kaupungin etujen mukaista, joten jo suunnitteluvaiheessa on varmistettu, ettei pesula aiheuta irtisanomisia. Reelin pesulassa huomioitu se, ettei työ tule korvaamaan työsuhteista työtä ja että lakia noudatetaan. Myöskään Reelin laitos- ja kiinteistöhuolto eivät tule kilpailemaan alan yrittäjien kanssa, koska työ painottuu asiakkaiden ohjaukseen, alaan tutustumiseen ja siitä oppimiseen ja työllistymistä tukeviin toimintoihin, kuten työhönvalmennukseen.”

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Lisäksi kaupunginhallituksen jäsen Pirkko Kotila jätti seuraavan pöytäkirjalausuman:

”Vantaan Vasemmistoliitto pitää kuntouttavaa työtoimintaa sinällään tärkeänä yrityksenä saada työvoiman ulkopuolella pitkään olevia vantaalaisia asukkaita uudelleen kiinni työelämään, ja myös tätä lausuntoa se pitää pääosiltaan hyvänä. Vasemmistoliitto kuitenkin kysyy, onko tämä lausunto täysin rehellinen. Siinä todetaan kuntouttavasta työtoiminnasta syntyvän monen muun hyvän seikan lisäksi myös säästöjä. Kaupungin omat kokouspöytäkirjat kuitenkin osoittavat, että toiminta valmisteltiin erityisesti säästöt mielessä pitäen.”

Liitteet:

- Aluehallintoviraston selvityspyyntö kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä Vantaalla
- Asian siirto oikeusasiamieheltä sosiaali- ja terveysministeriöön
- Henri Auteron kantelu ja lisäselvitys oikeusasiamiehelle
- Saku Timosen kirjoitus *Härskiä säästämistä* ja ote Vantaan Sanomien kirjoituksesta

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; työllisyyspalveluiden johtaja Heidi Nygren, puh. 050 312 24373; etunimi.sukunimi(at)vantaa.fi